

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
กับบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวสุนิภา ชินวุฒิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-518-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I169C051X

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ENVIRONMENTAL FACTORS,
AND RESEARCH ROLES OF NURSING INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Sunipa Chinnawoot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-518-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
กับบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัด
กระทรวงสาธารณสุข
โดย นางสาวสุนิภา ชินวุฒิ
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชูณหพราน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาของหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ฤงสุวรรณ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชูณหพราน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุรณโชติ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุนิภา ชินวุฒิ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
กับบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
(RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ENVIRONMENTAL FACTORS,
AND RESEARCH ROLES OF NURSING INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH)

อ.ปริญญา : ผศ.ดร.พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราณ, 122 หน้า.

ISBN 974-632-518-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข หากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับบทบาท
การวิจัยของอาจารย์พยาบาล และศึกษากลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมพยากรณ์บทบาทการวิจัยของอาจารย์
พยาบาล ตัวอย่างประชากรในการวิจัยเป็นอาจารย์พยาบาล จำนวน 298 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่าง
แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และ
บทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงแล้ว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนน
เฉลี่ยด้านการให้ความร่วมมือในการวิจัย และการนำผลการวิจัยมาใช้ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้าน
การปฏิบัติการวิจัยและด้านการเผยแพร่ผลงานวิจัย อยู่ในระดับต่ำ
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล คือ วุฒิการศึกษา
ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย อายุ ประสบการณ์การทำงาน ทศนคติต่อการวิจัย และนรได้รับการศึกษา
อบรมด้านการวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .40, .33, .27, .27, .24 และ .18 ตามลำดับ
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล คือ
ความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน ผลตอบแทน นโยบายและการบริหาร และการสนับสนุนจากหน่วยงาน
โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .41, .32, .30 และ .20 ตามลำดับ
4. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์บทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ วุฒิการศึกษา ความร่วมมือจาก
เพื่อนร่วมงาน ลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการวิจัย ผลตอบแทน และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งร่วมกันพยากรณ์
บทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล ได้ร้อยละ 39.47 ($R^2 = .3947$) ได้สมการทำนายดังต่อไปนี้

$$Z = .3414EDU + .2642PEER + .1844CHAR + .1674REWA + .1239EXP$$

(สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน)

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C686179 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD: PERSONAL FACTORS/ENVIRONMENT/RESEARCH ROLES

SUNIPA CHINNAWOOT : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, ENVIRONMENTAL FACTORS, AND RESEARCH ROLES OF NURSING INSTRUCTORS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF. PAUNGHEN CHOONHAPRAN, Ph.D., 122 pp. ISBN 974-632-518-3

The purposes of this research were to study the research roles of nursing instructors in nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health and to investigate the relationships between personal factors, environmental factors and research roles of nursing instructors, and to search for the variables that would be able to predict the research roles of nursing instructors. The samples consisted of 298 nursing instructors selected by purposive sampling. Research instruments developed by the researcher were questionnaires which were tested for their validity and reliability.

Major findings were as follows :

1. Mean score of research roles of nursing instructors as a whole was at moderate level and in the aspects of research collaboration and using of research result were at moderate level. While, in the aspects of research intervention and research dissemination were at low level.
2. Personal factors which positively related to research roles of nursing instructors were education, attribute of the researcher, age, working experience, attitude toward research and research training. The correlation coefficient were .40, .33, .27, .27, .24, and .18 respectively.
3. The environmental factors which positively related to research roles of nursing instructors were peer support, reward, policy and administration, and support from organization. The correlation coefficient were .41, .32, .30, and .20 respectively.
4. Factors that could predict research roles of nursing instructors in nursing colleges under the jurisdiction of the Ministry of Public Health were education, peer support, attribute of the researcher, reward and working experience and significant at .05 level. The predictors accounted for 39.47 percent ($R^2 = .3947$) of the variences. The function derived from the analysis were as follows :

$$Z = .3414EDU + .2642PEER + .1844CHAR + .1674REWA + .1239EXP$$

(Standardized Scores)

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิติ..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชูณหปราณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่ง ได้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ โอทกานนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข และผู้อำนวยการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี พะเยา อุตรดิตถ์ พุทธชินราช สระบุรี พระพุทธบาท ราชบุรี นครราชสีมา อุตรธานี สุราษฎร์ธานี ตรัง นราธิวาส วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า และวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลการวิจัย ตลอดจนอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยทั้ง 14 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กรุณาสับสนุนเงินทุนบางส่วนในการวิจัยครั้งนี้

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จะสำเร็จลงมิได้หากมิได้รับความรักและความปรารถนาดี จากคุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

สุนิภา ชินวุฒิ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ปัญหาการวิจัย	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตในการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรและตัวอย่างประชากร	42
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
	สรุปผลการวิจัย	78
	อภิปรายผล	82
	ข้อเสนอแนะ	88
	รายการอ้างอิง	90
	ภาคผนวก	98
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	99
	ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	100
	ภาคผนวก ค ประชากรและตัวอย่างประชากรที่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาโท	107
	ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	111
	ประวัติผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากร	43
2	ผลการหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือทั้ง 3 ชุด จากข้อมูลทดลองและข้อมูลจริง	50
3	จำนวนและร้อยละของอาจารย์พยาบาลจำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน การศึกษาอบรมด้านการวิจัย และจำนวนงานวิจัยของอาจารย์	56
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านจิตอาารมณ์ โดยรวมและรายด้าน	58
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนด้านสภาพแวดล้อมของอาจารย์พยาบาล โดยรวมและรายด้าน	59
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล โดยรวมและรายด้าน	60
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม กับบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล	61
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับบทบาทการวิจัยเป็นรายด้าน	63
9	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ตัวแปรอิสระ 10 ตัว เป็นตัวพยากรณ์ และใช้คะแนนบทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาลเป็นตัวแปรตาม	65
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R ²) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เพิ่มขึ้น (R ² change) ในการพยากรณ์บทบาทการวิจัยของอาจารย์พยาบาล	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ B และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์บทบาทการวิจัยในอาจารย์พยาบาล	68
12	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนบทบาทผู้ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	70
13	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนบทบาทผู้ปฏิบัติการวิจัยเป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	72
14	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนบทบาทผู้เผยแพร่ผลงานวิจัยเป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	74
15	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อให้คะแนนบทบาทผู้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นตัวแปรเกณฑ์ โดยเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ	76

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	41